

Op 12 oktober wordt elk jaar de Dag van de Kinderverzorgster gevierd. Op die manier worden de vrouwen en mannen die dagelijks baby's en peuters in een gezins- of groepsopvang verzorgen bedankt voor hun toewijding en goede zorgen.

In de media is die kinderverzorgster de voorbije weken meermaals aan bod gekomen. Er zijn te weinig handen in de kinderopvang, en zij die er al werken, ervaren een grote werkdruk. Sommigen willen inzetten op een lager aantal kinderen per kinderverzorgster, anderen wijzen er dan weer op dat meer mensen warm gemaakt moeten worden voor een job als kinderverzorgster of onthaalmoeder. Politiek Vlaanderen wijst er op dat er nog nieuwe plaatsen moeten bijkomen en dat er nu al steeds meer geld naar de sector stroomt. Minister Beke stelt dat er keuzes gemaakt moeten worden en dat niet alles in één keer kan gebeuren.

Wat niet aan bod komt, is dat in Vlaanderen op het vlak van de loon- en arbeidsvoorwaarden de kinderverzorgster niet bestaat. Van "Gelijk loon voor gelijk werk" is hoegenaamd geen sprake. Hoewel iedereen die kinderen opvangt dezelfde kwalificaties moet hebben en het werk van de kinderverzorgende ook in alle crèches grotendeels gelijk is, zijn er in de groepsopvang niet minder dan vier verschillende barema's van toepassing, en dit in functie van de Vlaamse subsidies die de organisator ontvangt.

De beste betaalde kinderverzorgsters werken in de crèches die het voorrecht hebben om een prijssubsidie te ontvangen. Door die prijssubsidie betalen ouders in die kinderopvang een tarief dat afhankelijk is van het inkomen. Hier zijn twee barema's van toepassing: één voor de kinderdagverblijven die vroeger "erkend en gesubsidieerd werden door Kind & Gezin" en een ander barema voor de kinderopvang die relatief recent met het inkomenstarief zijn mogen werken.

De slechtste loon- en arbeidsvoorwaarden zijn er voor de kinderverzorgenden in de kinderdagverblijven met vrije prijs. Voor de kinderdagverblijven zonder de zgn. basissubsidie is er gewoon geen barema, en geldt het gewaarborgd minimum-maandinkomen (GMMI). De werknemers in kinderdagverblijven die wel de basissubsidie ontvangen, zijn niet veel beter af. Hun loonbarema's zijn dermate laag dat de eerste 10 jaar van de loopbaan eveneens slechts het minimumloon wordt verdiend.

Zo heeft een verzorgende met 10 jaar anciënniteit in een kinderdagverblijf met vrije prijs ca. 1000 EUR bruto per maand minder dan een collega in een crèche met de hoogste prijssubsidie, en ze kent ook geen eindejaarspremie of bijkomende toeslagen die zijn of haar collega wel heeft. Ter vergelijking, een beginnende medewerker van een dienstenchequebedrijf verdient zonder enige anciënniteit al meteen 10 % meer dan deze verzorgende met 10 jaar ervaring. Meer zelfs, wij kennen geen enkel beroep die dezelfde toewijding en verantwoordelijkheidszin vergt waar men zelfs na 10 jaar anciënniteit een werknemer "beloont" met het minimumloon. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het aantal gegadigden voor de kinderopvang beperkt is.

Die lage waardering voor de kinderverzorgende in de crèches met vrije prijs bleek het afgelopen jaar overigens ook uit het afgesloten Vlaams Interprofessioneel Akkoord (VIA 6). Terwijl voor de kinderopvang met prijssubsidie wel een lineaire loonsverhoging met 1,70 % werd aangekondigd, volgde voor de werknemers in de kinderdagverblijven met vrije prijs

een koude douche. Voor hen was er immers helemaal geen loonsverhoging voorzien, waardoor de loonkloof tussen kinderverzorgenden onderling nog verder toeneemt.

Het is belangrijk opnieuw te onderstrepen dat die 4 verschillende loon- en arbeidsvoorwaarden voor kinderverzorgenden in de groepsopvang in Vlaanderen vandaag enkel en alleen verbonden zijn met het statuut van de werkplek: de vereisten om in de kinderopvang te mogen werken, zijn in alle trappen precies dezelfde. De discriminatie op het vlak van loon- en arbeidsvoorwaarden is dus louter en alleen gelinkt aan het verschil in subsidiëring. Dit wordt duidelijk door de manier waarop binnen de groep van de initiatieven met prijssubsidie, de huidige verschillen in loon- en arbeidsvoorwaarden worden weggewerkt. Dit zgn. Groeipad koppelt de subsidieverhogingen 1-op-1 aan aanpassingen aan de loon- en arbeidsvoorwaarden van de werknemers in de sector, zonder dat bijkomende eisen worden gesteld aan de competenties van die medewerkers.

Een mogelijk tegenargument is dat initiatieven met vrije prijs, de vrijheid hebben om hun medewerkers meer te betalen dan het minimumloon. Men vergeet daarbij dat een kinderdagverblijf niet onbepaald de dagprijs kan verhogen. Ter vergelijking: het maximale tarief dat ouders betalen in een kinderopvang met prijssubsidie bedraagt momenteel 29,51 EUR, en gemiddeld bedraagt de ouderbijdrage ca. 14 à 15 EUR per dag. Ongeveer 68 % van alle groepsopvang in Vlaanderen heeft het voorrecht om deze lage prijs te mogen hanteren, de overige 32 % niet. De dominantie van die prijszetting zorgt ervoor dat initiatieven met een vrije prijs enkel een dagprijs kunnen hanteren die aansluit bij dat maximumtarief. De overheid bevestigde dit vorig jaar onrechtstreeks ten tijde van de Corona-crisis: de Corona-compensatie was voor initiatieven met een vrije prijs gebaseerd op een veronderstelde ouderbijdrage van 30 EUR per dag in groepsopvang met vrije prijs.

Tegelijk subsidieert de Vlaamse overheid de groepsinitiatieven met de beste loon- en arbeidsvoorwaarden dusdanig dat deze over werkingsmiddelen beschikken voor gemiddeld ca. 60 tot 63 EUR per opvangdag, of meer dan het dubbele. De Vlaamse overheid bevestigt hiermee dat de lonen van de kinderverzorgster in een groepsopvang met vrije prijs onmogelijk op hetzelfde niveau gebracht kunnen worden dan de collega's in de best gesubsidieerde crèches. In een sector waarvan de kosten voor ca. 85 % uit personeelskosten bestaan, kan je onmogelijk dezelfde lonen betalen als je maar de helft van de werkingsmiddelen kan mobiliseren.

De ongemakkelijke realiteit is dat in Vlaanderen momenteel een belangrijk deel van de crèches structureel ondergefinancierd is en blijft. De zeer lage lonen in de initiatieven met vrije prijs, vinden precies daar hun oorzaak. Het klopt dat de Vlaamse overheid de voorbije jaren meer financiële inspanningen levert, maar er is nog veel meer nodig om voor alle medewerkers in de kinderopvang tot een billijke verloning te komen. Helaas worden de werknemers in de kinderopvang met vrije prijs stevast vergeten en daardoor is het principe van "Gelijk loon voor Gelijk werk" in de Vlaamse kinderopvang voorlopig nog een verre droom, de rethoriek van de Vlaamse politici ten spijt.

Zij die willen inzetten op een lagere kindratio of hoger gekwalificeerd personeel in de kinderopvang, willen we ook graag waarschuwen. Deze maatregelen zijn ongetwijfeld wenselijk, maar deze doorvoeren zonder eerst de structurele ongelijkheid in de financiering

van kinderopvanginitiatieven weg te nemen, zal tot een kaalslag in het aanbod met vrije prijs leiden. Meer en hoger gekwalificeerd personeel inzetten zal immers tot een dergelijke kostenverhoging leiden dat quasi per definitie massale sluitingen zullen volgen. Die hogere kostprijs kan immers niet zo maar doorgerekend worden aan de ouders.

Wij pleiten er dan ook voor dat absolute prioriteit wordt gegeven aan het gelijktrekken van de loon- en arbeidsvoorwaarden voor àlle medewerkers in de Vlaamse kinderopvang. Ofwel kan dit door toe te staan dat alle initiatieven met prijssubsidie kunnen werken, ofwel door de subsidiëring van de vrije prijs-initiatieven substantieel te verbeteren zodat dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden ook daar mogelijk worden.

We wensen de Vlaamse overheid daarbij veel wijsheid toe zodat de volgende Dag van de Kinderverzorgster, er eentje wordt waar alle medewerkers in de kinderopvang op gelijke voet worden behandeld. Of is het laten voortbestaan van deze ongelijkheid de manier waarop Vlaanderen haar appreciatie voor het beroep van kinderverzorgster wil uitdrukken?